

דורות ישראל ומבורכים, ולבניין עד עדי עד

במשך יותר משלושים שנה מבצעים אנשי אגודת 'דור ישראל' התאמות גנטיות | השנים האחרונות מלמדות על גישה שבאה לא רק יוצאי אירופה צריכים לעבור את הבדיקה, אלא אף בני עדות המזרח ויוצאי תימן

מאת: משה צברי

בני עדות המזרח לעומת זאת התגוררו באזוריים שונים. יהודי בוכרה לא התהנו עם היהודי תימן, היהודי טורקו כמעט ולא הכירו את היהודי בבבל. המרחק הגיאוגרפי וסוגנון החים היה שונה מאוד, וכמעט לא היו בנמצא נישואין 'תערובת' בין עדות.

אמנם בתקע העדות עצמן היו בעיות גנטיות וכן גם אצל עדות המזרח נולדו ילדים חולמים במחלה קונית היחסית של כל קהילה וריבוי הקהילות השונות, רוב המידע על המחלות הגנטיות המצויות בקהילות עדות המזרח התקבל רק בשנים האחרונות. כיוון, כאשר את המידע האחוריונות, אנו חייבים למןעו את העגמת הנפש הנוראה זו".

אם התפיסה החדשה זו התקבלה בציבור?

"לצערנו לא מספיק. ואנו רואים שהlikelihood קודש להטמע את המסר הפ疏וט כל כך, שבדקית דם קקרה ניתן להציג חיים שלמים."

אנחנו מטפים את כל הפעולות ואת כל הבדיקות שעשינו, וההתוצאות אמנים בשיפור סתמייד, אך עידי הרבה עבדה לפנינו. אנו מבקרים אצל חכמי וגדולי הדור מהניגי יהדות המזרח, מציגים בפניהם את הנתונים המחרידים ותמיד רואים את ההפתעה, כיצד משפחות שלמות שחיהם נהרסו בגל אי התאמה גנטית יכול לעצור הכל בעוד מועד".

"התהיליך איטי וארוך זמן עד שייטמע בזיכרון. כאשר ראשysi הישיבות של עדות המזרח שמעו וראו את הנתונים החדשניים הללו, הם מעצטם החלו לזרז את הבוחרים לא להמתין עם הבדיקות, אלא לאラン את במרוץ בישיבה לבדיקות מוקדמות מושלמות ואף הוציאו 'קול קורא' החתום על

הצדדים!"

מה גרם לשינוי זהה?

"הסביר פשטונה בתכלית. באירופה חיו היהודים בעיקר ברוסיה ובארצות מזרח אירופה והנישואין בין מדינה זו לדינה היו דבר נפוץ ומקובל בחילופי חתונות מפולין נשא כלה מליטה או מכל ארץ אחרת, הארץ

משך יותר משלושים שנה מבצעים אנשי אגודת 'דור ישראל' התאמות גנטיות לפני הנישואין, למניעת מחלות גנטיות קשות מולדות. השנים האחרונות מלמדות על גישה שבאה לא רק יוצאי אירופה צריכים לעבור את הבדיקה, אלא אף בני עדות המזרח ויוצאי תימן.

בשיחה פרטת עם הרב אורן יפה, חבר הנהלת 'דור ישראל', אנו נחשפים לתגליות מפתיעות בכל הקשור לביקורת הרכחות לפני החתונה, נבאותו המדעית של מרן רבינו הרב עובדיה יוסף ז"ע"א והשלכות מרחיקות לכת בכל יום חדש.

מה חדש לפטע, שבוני היישובות ובונות הסמינרים מכל החוגים מתבקשים לעבור את הבדיקה, אותה לא עשו בעבר?

"אכן", מוסכים עמנואל חבר הנהלת 'דור ישראל' הרב אורן יפה. "רק בשלוש השנים האחרונות ייצאו בקריאת קונקרטיבית גם ליותר עדות המזרח ויוצאי תימן, לאחר נתונים מדעיים מובהקים ולאור קרייתם של מרנן חכמי ישראל שליט'א שהביקורת נוצרת לכל העדות בישראל".

"הפרטים הרשמי שקורא לכל העדות לבוא ולהיבדק אכן החל לפני כשלוש שנים. אבל עוד קודם לכן היו אצלנו מבנים עדות המזרח להיבדק ולודא שיש התאמה. הבדיקה הפשטונה זו חוסכת חיים שלמים של סבל לא יתואר,ילד הנולד עם הפנים הגנטי, להורים וכל המשפחה הקרובה. הסטיגמה שרואה בעבר, לפיה פגמים גנטיים מצויים רק בקרב יוצאי אירופה, גנטיים לא מזיקה בתכלית. אפילו בחורים היא לא מזיקה בתכלית. אלף בנות נבדקו, כולן מבני עדות המזרח ויוצאי תימן ונמצאו איזה התאמות - היו נשאות של אותן גנים פגום אצל שני

היי די קרובות והמנטליות יחסית דומה, כך התנהלו תמיד וכך יצא מבחינה גנטית שככל בני עדות אשכנז מוהוים קהילה אחת גדולה, מספר החולמים בכל אחת מהמחלות הגנטיות האשכנזיות היה גדול והמחקר התמקד בתחום במחלות אלו.

מו"ר הנזון הגדול רבי שמעון בעדני שליט"א, חבר מועצת חכמי התורה:

"ב'דור ישרים' עושים עובדת נפלאה"

צריך להעירן מאד את פועלו של 'דור ישרים' שתורמים לא רק לדורות ישרים ובראים, אלא גם זאת שבזכותם כל גושא הבדיקות והמודעות לחשיבות הבדיקות לפני השידוכים - נתקבל למשעה בקרוב כל העדות בישראל. בעדרת בדיקות ההתאמה - אפשר להציל עוד ועוד נפשות.

הרבניים עכשו קוראים לכל העדות להיבדק. זה חידוש חשוב, שכן פנויים היו אמורים, שיש עדות, כגון בני תימן, שלא צריכים להיבדק. שמענו כל מיני דיווחים של רפואיים ומומחים המתמחים בנושא, שהיימן יכולים לאו יצא מהכל, צריכים להיבדק, כי למה לנו להיכנס לסייענים.

אין לסגור על חזקה ומכוון זה לزلزال, חילילה, בחובת ביצוע בדיקת ההתאמה מראש לפני שנשיגים לשידוך. אפילו כשייש חזקה ורובה, אמורים שאיפה שאפשר לבירה, אין סומכים על החזקה!

הפעולות של 'דור ישרים' חשובה לא רק כדי למנוע לעצער מההורם, אלא תורמת הרבה מאוד לעולם המדע והרפואה ובזכות זאת גם עולם המדע והרפואה מתקדם. אין ספק, שיש לזקוף זאת לזכות פעילותם של 'דור ישרים' ויבורכו על כך מפני עליון.

הגישה של 'דור ישרים' שמיליצים וمعدדים ביצעו את בדיקת ההתאמה עוד בתחילת הדרכו, מאוד נכון וראוי. חשוב עד מאד לעשות את הבדיקות לפני היררכות ובתחילת הפגישות, כך שאמ' צריך להפריד - זה יותר קל, כי עדין לא מכירים.

אני שמח לשמעו, שכאשר עושים את הבדיקה באמצעות הישיבות או הסמינרים - הבדיקה זולה יותר. בררתי אצל מנהלי 'דור ישרים', כי המסלול הרגיל והמומלץ הינו 3 חודשים, והוא יותר זול ובמיוחד למי שיש הנהה דרך קופת החולים. לכן מומלץ לכלום לעשות את הבדיקות מוקדם במוסדות. אבל לעיתים כשאין ברירה אז צריך לשלם יותר.

'דור ישרים' עושים עבודה נפלאה וראוים לכל הברכות!

ה' יעוז תזכה למצוות, ישלח עזרכם מקודש, ולא תצא תקלת מתחת לדיכם.

(מתוך דבריו של מו"ר שליט"א על פעילות 'דור ישרים', חורף תשע"ח)

ידי עשרות ראשי ישיבות המפרטים כי 'עם התפתחות הטכנולוגיה התווודעו בארגון 'דור ישרים' ובעולם הגנטיקה בכלל, כי ישנן מחלות גנטיות קשות ומרות השכיחות דזוקא אצל בני הדור המזרחי', בהמשך המכטב מגוללים ראשי הישיבות אשר על לבם, כי למען הצל נששות מישראל מסבל מר ומיתר, אנו קוראים בזאת בקריאת של חיבת לתלמידינו היקרים שחיין, הנמנימים על נפשכם ועל נששות זרעיםם ובעצם את הבדיקות... למנוע עגמת נשפ' בעתיד'. ומתכטב דומה התפרנס גם על ידי מנהלי הסמינרים".

"במקביל התפרנסה בשנים האחרונות גם רשותה של משרד הבריאות המתריע על המחלות הגנטיות שעולות לצוץ בנישואים של בני הדור המזרחי ויצואי תימן, אף היא מנoba על ידי אנשי מדע".

אם אכן כצעקה, והפעילות שלכם מצליה חיים שלמים מסבל נורא, ומה אתם צריכים לבקש שיבואו להיבדק, האם זה לא אמרו להיות מובן מאליו?!

איש שיחי צוחק. "זו שאלה נכונה כל כך, ועוד יבוא זמן ואנחנו נתפלא על השנהים האלה. בניתוח ציבור בני עדות המזרח ברובו מתחילה להפניהם את חסיבות הבדיקות אך ישנו עדין מיעוט שלא מקבל זאת כל כך כמובן מאליו".

"אבל לשם הלימוד מליחי העבר, אפשר לך מה היה אז, לפני שלושים שנה. הבדיקות של 'דור ישרים' לא היו מוכנות כלל ב濟יבור. להיפך, אנשים הגיעו ולעגנו, וכאשר מצאנו אי התאמה בין שני מועמדים לשידוך, האדמה רעדה. סבתות טובות שפכו קיתונות של רותחין, נשמות טובות ביקשו לבנו שפטים, 'אתם ממצאים פה את הגנגל'? שאלו בזעם, ואנחנו כל כך הבנו אותם, אבל ראיינו תוצאות מול העיניים.

"המייסד של האגודה, הרב יוסף עקשטיין שליט"א, חווה בעצמו את תוכאותי אי ההתאמה עם ילדיו שלו, שארבעה מהם נפטרו בילדותם ממחלת הטי-זקם הקשה. זה היה כאב נורא, אותו הוא תיעיל כדי להציל אחרים.

"קרה מקרה בשנים הראשונות ההן, זוגعمדו לפניו סגירה מוצלחת. שני הצדדים החליטו לבצע בדיקת 'דור ישרים' והמתינו לתוכאות. לאכזבתם הנוראה, לא הייתה היתה התאמה גנטית ביניהם, והיה סיכון גבוה למחלות תורשתיות ופגניים גנטיים.

"מה אגיד לך, הם ממש לא יכולים להשלים עם זה, איך אנחנו מסוגלים להרים נישואין מאושרים של זוג צער מלא תקוות? אבל התוצאות הן מדעית, איןנו קובעים אותן לפי נחמה, כמובן.

פעמי על הבדיקה עצמה. מכאן ואילך, כל בקשת התאמת היא ללא תשלום ודרכ הטלפון, כל צד מוסר את המספר הראשי שלו ב'דור ישרים' ואת תאריך הלידה וכן של הצד השני ובדרך כלל לאחר זמן קצר יש תשובות טלפוןניות".

לסיום, מבקש הרב או ר' יפה לשתף אותו בסיפור מרגש שהסתיים השבוע. "לפנינו חדשניים הגיעו לוחנת הבדיקה ברחווב רבי עקיבא בבני ברק בחור מבוגר - בן עדות המזרחה וביקש להיבדק. בעודו ממלא את הטפסים השונים, הגעה גם אמו של הבוחר והשדכנית, ללוט את הבדיקה. בהתחשב בכךilo המבוגר של הבוחר, קרוב לניל שלושים, היה זה מוחר שהן באו ללוטות אותו, אבל המשך היה מפותיע יותר.

לאותו בחור, כך מסתבר, יש רתיעה עמוקה מבדיקות דם, הוא היה מפוחד ולא יכול לשתף פעולה. האח שטיפלבו, אדם מאד אנושי ולבבי, ניסה לדבר על.Libו ולהרגיע את רוחו הסוערת, הוא הסביר לו שמדובר בבדיקה דם פשוטה וסטנדרטית לחלוון. האמ והשדכנית ניסו אף הוא, אבל הוא לא הצליח. ברגע אחד נטל את רגלו וברח.

"זה לא היה נעים. שמענו שהוא בשידור מתקדם ורק הבדיקה מעכבת, החלהנו לגיס את כל היכולות שלנו. בחור בן שלושים שיכל להתחנן רק אם נשכנע אותו. לאחר כמה שעות הגיע שוב, רגע לפני נטילת הדם נתקף שוב בחרדה וברח, כך כמה פעמים. לא התיאשנו ובסוף לאחר שכנוע עמוק, הצלחנו לקחת ממנו דגימת דם ולשחרר אותו. הצדדים הודהו לנו גרגשות לאח על מאמץינו ונפרדו לשלום".

המקורה הזה יכול היה להישכח, אלמלא אtamol בערב, אותו אחד מציל אל' נרגש ומספר שכמה הזדמן לאולם שמהות ובאופן אקראי לחלוון רואה את החtan והכליה ביום שמחת לבם, אותו זוג מבוגר שיכלו להתחנן רק בזכות הבדיקה של 'דור ישרים'!

עדות המזרחה. הרינו זאת לבנו הראשון לצ'ין הגאון הנגדל רב' יצחק יוסף שליט"א, הוא נפגעם מרוח הקודש הנגלייה ואמר, 'ראוי עד כמה חכם עדיף מנכבי'!

אולי יש רתיעה בציור בגלל המחיר של הבדיקה?

"קיים יש כיסוי של עד 80% דרך הביטוחים המשלטים של קופות החוליםיהם ומהירות הוא בין 250 - 130 ש', תשלום חד

"האפשרה הייתה לעלות לביתו של ראש ישיבת פוניבז', מרכז הרב שך זצ"ל. גם משפחחת הבוחר וגם משפחחת הבוחרה נמנעו על תלמידיו והחליטו לקבל הכרעה מטמו.

"הרבות עקשטיין עלה לבית יחיד עם ההורים הכוונים, הציג לפניהם ראש הישיבה את הממצאים וההורם הביעו את מורת רוחם. הגראותם שרך הקשיב בריכוז, שלא פרטיהם נוספים את הרב עקשטיין, הרהר רגע אחר דפק על השולחן, 'ידי'י' היקרים. זה כאב מאוד לומר את זה, אבל אין יותר לגשת לשידוך כאשר יודעים שהילדים מסוכנים כל ימיהם, אין יותר לגשת לשידוך הזה'. היו שם בכיות נוגעות ללב, אך הם הבינו שהציגו את עתידם. מאז שנייהם התחתנו וילדיהם הבורים גם התחתנו, וקיבלו מהם הרבה ד"שים טובים. מאותו מקרה אנשים נתנו לנו יותר אמון והווים כמעט ואין זוג שמתוחתן לפני שערק את הבדיקות.

"אתה שואל אותי למה צריך כל כך להסביר לאנשים אם זה כל כך פשוט, ואני אומר לך שתפקידינו לידע את הצביע על כל עדות על הסיכוןים שיכולים להיות ללא הבדיקות המוקדמות של שני הצדדים ב'דור ישרים'. כל אדם כן היישוב שראה את הנתונים מול העיניים, כבר לא צריך לעבור שכונע, אלא דואג לבצע את הבדיקה בשלב מוקדם עוד במסגרת הישיבה או הסמינר".

קיבלתם גיבוי גם משאר גדיי ישראל?

קולו של הרב יפה חד ממשמעי. "מכל החוגים, לחלוון".

"כבר לפני שנים רבות, מרכז פוני הגר"ע יוסף זצ"ל עוזד ותפרק בנו בכל הארץ. והמשמעות הוא שבאותן שנים, לא נודע הצורך לבני עדות המזרחה לכלכת ולהיבדק, ועם כל זה במקצתו אלינו, הוא מעוד אותנו וקורא לציבור 'שהבחורים והבחורות העומדים להינsha יעברו את הבדיקות, כדי שלא יאונה להם כל און ויזכו לזרע ברך ה', וישעו את כל זה יפה שעה אחת קודם".

"את המכתב הזה הוא כתוב כאמור, בשנים שגמ לנו לא הייתה מודעות מסווגת מספקת על המחולות הננטיות של יוצאי

בכ"ה מבט מレンן ורבנן ראשי היישוב שליט"א

קריאה של חייה

הנה "אגודת דור ישרים" פועלת מזה עשרה שנים על ידי בדיקות גנטיות על מנת למונע מראים מראים של ילדים בחילוץ חסכנות רפואיים ורגדית עוגמת נפש מרווח וצער קורע לבבותן חן לילדים החלולים לע"ז והן להויהם. בשינויים עברו השתרעה דעה קדומה אשר בני ספדר אינם וקוקים לבצע את הבדיקות הנ"ל של "אגודת דור ישרים". בשנים האחרונות, עם התפתחות הטכנולוגית התודעה בארגון 'דור ישרים' ובעולם הגנטיקה בכלל כי ישן מחלות גנטיות קשות ומורדות שכיחות דואקה אצל בני עדות המזרחה בשם שישן מחלות גנטיות קשות שכיחות אצל בני עדות אשכנז.

ב"אגודת דור ישרים" מבצעים את הבדיקות המתקדמות ביותר בעולם הרפואי, תוך פיצול כליל הילכה המוחדרים, כפי שהווו רבתינו. הנבדקים ועל ולמיען הכליל הצעיר מישראל מסבל מר ומיותר אנו קוראים בזאת בקרה של חייה שהוא חובה לתלמידינו היקרים שיחיו, גם הנמנימים על יוצאי עדות המזרחה אני חווים גם אתם על נפשכם ועל נפשות זרעים ובצעו את הבדיקות ב"אגודת דור ישרים" וקיים כל אחד ואחד את חובת ההשתדלות הבהרחת למונע עוגמת נפש מרובה לעתיד.

ולשומעים יונעם ותבואו עליהם ברכת דורות ישרים ומכורכים ושפער ברכות.

החותמים באהבת תורה ולומדייה

עובדיה יוסף	בצלאל פנחי
אותהיל יוסף	ברכת אפרים
עופרת יצחק	ברכת יצחק
בן ציון אהרון	יעקב שרבעני
ראשית חכמה	דברי חיים
עוזרא ניסן	שלום ביתאן
רינהת התורה	מדוע בן שמעון
אליהו ציון סופר	אור אלצ'ר
רכסים	ינון שלינוי
שלום בן נאים	רפאל ברוך טולידנו
ר' ברוך טולידנו	אור ברוך
ר' אליהו ציון סופר	אליהו אבא שאול
ר' רםת אשכול	אור לציגן
ר' יוחנן טולידנו	יוסף ליסרי
ר' שארית יוסף	ברוך צבי לב
משתת הלוי	סידורת התורה
חנוך תהן	אליהו רפל
ברادر התלמוד	כנסת שלום
אליהו טופיק	אהרן חדר
ברא' יהודה	שער תבונה
מנשה אביעורי	שלמה רביבו
ברא' יצחק	אפרים כהן
אמנון סבאג	mishcanot התורה
תפארת משה	תורת דוד
ברית יעקב	יעקב בן נאים
ויאל טולידנו	נהתלה משה
ברית יעקב	רפאל אביטן